

2012

დასახელება

პროფესიულ კვალიფიკაციათა ჩარჩო

კოდი

მიმართულება

პროფესიული სტანდარტები

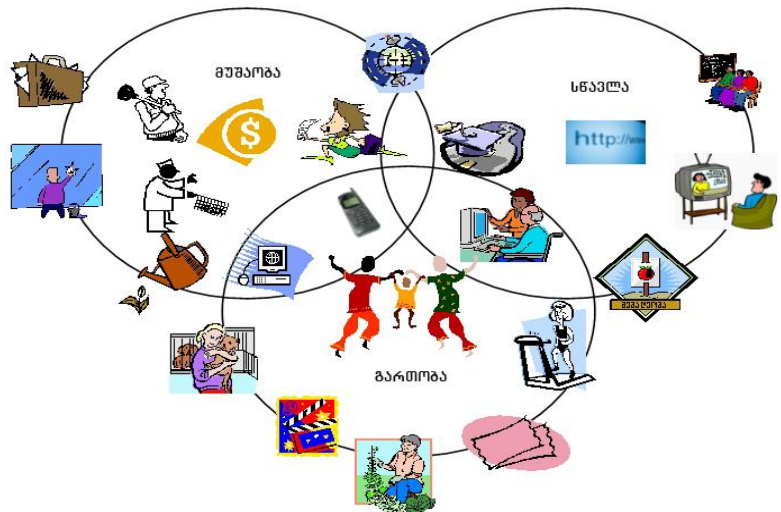
კრედიტები

საფეხური

განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული
ცენტრი

იანვარი, 2012

პროფესიული განათლებისა და მომზადების
სექტორის პოლიტიკის მხარდაჭერის პროგრამა

პროფესიული განათლების მიზნებია:

- ერთიანი პროფესიულ-საგანმანათლებლო სივრცის შექმნა მთელი სიცოცხლის განმავლობაში პირის მიერ სწავლის შესაძლებლობის, სწავლების მრავალსაფეხურიანობისა და მრავალფეროვნების გათვალისწინებით;
- ინდივიდის პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა;
- შრომის ბაზარზე ორიენტირებული, კონკურენტუნარიანი, კვალიფიციური კადრების მომზადების უზრუნველყოფა;
- ინდივიდის დასაქმების, მათ შორის, საკუთარი ბიზნესის წამოწყებისა თუ თვითდასაქმების, ხელშეწყობა;
- პროფესიული განათლების სფეროში სასწავლო-სამეწარმეო პარტნიორობის სისტემის შექმნა, საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვისა და განხორციელების პროცესში შესაბამისი დარგის დამსაქმებლების მონაწილეობის ხელშეწყობა.

საქართველოს კანონი "პროფესიული განათლების შესახებ"

პროფესიული განათლების რეფორმა

პროფესიული განათლების სისტემის რეფორმა საქართველოში 2007 წლიდან დაიწყო.

რეფორმის აუცილებლობა განაპირობა პროფესიული განათლების სისტემაში არსებულმა პრობლემებმა. კერძოდ: პროფესიული განათლების დაბალი პრესტიჟი, პოტენციური სტუდენტების ინფორმირებულობის დაბალი დონე, გარკვეული პროფესიების დაუფლების შესაძლებლობების არარსებობა, წინმსწრები განათლების აღიარების სისტემის არარსებობა, პროფესიულ კვალიფიკაციათა სისტემის დახვეწის აუცილებლობა, პროფესიული განათლებისა და მომზადების სფეროში ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემის არარსებობა. გარდა ამისა, არ იყო უზრუნველყოფილი პროფესიული განათლების ხელმისაწვდომობა და არსებობდა ე.წ. „საგანმანათლებლო ჩიხი“. კერძოდ, სისტემა ვერ უზრუნველყოფდა სტუდენტთა თავისუფალ გადასვლას პროფესიულ და სხვა საგანმანათლებლო დონეებზე.

პროფესიული განათლების რეფორმის სტრატეგიის (2009-2012 წლები) მიზნებია:

- ა) კონკურენტუნარიანი კადრების მომზადება შიდა და საერთაშორისო შრომის ბაზრებისათვის;
- ბ) პროფესიული განათლების სისტემის დაახლოება და ჰარმონიზაცია ერთიან ევროპულ და საერთაშორისო საგანმანათლებლო სივრცესთან;
- გ) პიროვნების თვითრეალიზაციის ხელშეწყობა;
- დ) ადამიანების სოციალური დაცვის ხელშეწყობა.

რეფორმას საფუძვლად დაედო პროფესიული განათლების სახელმწიფო პრიორიტეტად აღიარება.

განხორციელებული ცვლილებები

რეფორმის შედეგად განხორციელდა მთელი რიგი მნიშვნელოვანი ცვლილებები.

მაღალი ხარისხის უზრუნველყოფის მიზნით პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებები ვალდებულნი არიან, გაიარონ ავტორიზაცია და დააკმაყოფილონ სახელმწიფოს მიერ დადგენილი სტანდარტები.

პროფესიული განათლების სისტემა ამჟამად მოიცავს: 19 საჯარო პროფესიულ და საზოგადოებრივ კოლეჯს, 54 კერძო პროფესიულ და საზოგადოებრივ კოლეჯს. ავტორიზაციის გავლის შემთხვევაში პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების

განხორციელების უფლებამოსილება აგრეთვე აქვთ უმაღლეს და ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებს.

პროფესიული განათლების პოპულარიზაციისა და პოტენციური სტუდენტებისათვის ინფორმაციის მიწოდების მიზნით შეიქმნა სამი საინფორმაციო ცენტრი თბილისში, ქუთაისსა და ქობულეთში.

აღსანიშნავია, რომ 2010 წლიდან საგრძნობლად დაიხვეწა პროფესიული განათლების საკანონმდებლო ბაზა: დამტკიცდა არაფორმალური განათლების აღიარების წესი და პროცედურები, შემუშავდა პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამების კრედიტებში გაანგარიშების წესი, დამტკიცდა პროფესიული განათლების მასწავლებლის სტანდარტი, პროფესიული განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის მიზნით შემოღებულ იქნა ხარისხის მართვის შიდა (თვითშეფასება) და გარე (ავტორიზაცია და აკრედიტაცია) მექანიზმები.

ე.წ. „საგანმანათლებლო ჩიხის“ აღმოფხვრის მიზნით, 2010 წლის 21 ივლისს „პროფესიული განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონში განხორციელებული ცვლილებების შედეგად პროფესიული განათლება ერთსაფეხურიანი სისტემიდან გადავიდა ხუთსაფეხურიან სისტემაზე. შედეგად, ერთი საფეხურიდან მეორე საფეხურზე გადასვლა შესაძლებელი გახდა უწყვეტად, ერთი და იმავე, სხვა, მათ შორის უცხოეთის საგანმანათლებლო დაწესებულებების ფარგლებში. საქართველოს კანონმდებლობაში განხორციელებული ცვლილებების შედეგად, ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებს საშუალება მიეცათ, განახორციელონ პირველი სამი საფეხურის პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამები. შესაბამისად, დღევანდელი საკანონმდებლო რეგულირების პირობებში, პროფესიული განათლების დიპლომის მიღება, ზოგადი განათლების ატესტატის პარალელურად, შეუძლია ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების ნებისმიერ მოსწავლეს, რაც მათ შესაძლებლობას აძლევს, გააგრძელონ სწავლა პროფესიული ან აკადემიური განათლების შემდეგ საფეხურებზე.

დაწვრილებითი ინფორმაცია პროფესიულ განათლებაში არსებული წესების, ავტორიზებული პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებების შესახებ დაინტერესებულ პირებსა და ორგანიზაციებს შეუძლიათ, მიიღონ სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის ვებგვერდიდან http://eqe.ge/geo/education/professional_education

ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩო

რა არის ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩო?

ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩო გახლავთ დოკუმენტი, რომელიც განსაზღვრავს, თუ რა ცოდნა, უნარები და ღირებულებები უნდა ჰქონდეს პირს შესაბამისი საფეხურის გავლის დამადასტურებელი დოკუმენტის - ატესტატის, პროფესიული დიპლომის, დიპლომის მისაღებად.

ეს დოკუმენტი ერთიანებს საქართველოში არსებულ ყველა კვალიფიკაციას და ასახავს ზოგადი, პროფესიული და უმაღლესი განათლების სხვადასხვა საფეხურის სწავლის შედეგებს.

ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩო საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2010 წლის 10 დეკემბერის N 120/ნ ბრძანებით დამტკიცდა.

ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩო მიზნად ისახავს, ხელი შეუწყოს:

- მოსწავლეზე, პროფესიულ სტუდენტზე, სტუდენტზე ორიენტირებული განათლების სისტემის ჩამოყალიბებას;
- საქართველოში მიღებული განათლების საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოებას;
- სტუდენტებისა და მოსწავლეების მობილობის პროცესს.

ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩო ეფუძნება სიცოცხლის განმავლობაში სწავლის ევროპული საკვალიფიკაციო ჩარჩოთი (The European Qualifications Framework for Lifelong Learning - LLL) გათვალისწინებულ მთელი ცხოვრების განმავლობაში სწავლის სისტემას.

რომელი დოკუმენტებისაგან შედგება ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩო?

ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩო შედგება ხუთი დოკუმენტისაგან:

ზოგადი განათლების კვალიფიკაციათა ჩარჩო - დოკუმენტი, რომელშიც სისტემატიზებულია ზოგადი განათლების საბაზო საფეხურისა და სრული ზოგადი განათლების კვალიფიკაციები.

პროფესიულ კვალიფიკაციათა ჩარჩო - დოკუმენტი, რომელშიც სისტემატიზებულია საქართველოში არსებული პროფესიული განათლების კვალიფიკაციები.

უმაღლესი განათლების კვალიფიკაციათა ჩარჩო - დოკუმენტი, რომელშიც სისტემატიზებულია საქართველოში არსებული უმაღლესი (აკადემიური) განათლების კვალიფიკაციები.

დოკუმენტი, რომელშიც მოცემულია მიმართულებების, დარგების/სპეციალობების, ქვედარგების/სპეციალიზაციებისა და პროფესიული სპეციალიზაციების ჩამონათვალი.

კვალიფიკაციის ფორმირების წესი - დოკუმენტი, რომელიც ადგენს კვალიფიკაციათა ჩამონათვალში ახალი კვალიფიკაციის დამატების წესს.

პროფესიულ კვალიფიკაციათა სისტემა

როგორია პროფესიულ კვალიფიკაციათა ჩარჩოს სტრუქტურა და მიზნები?

პროფესიულ კვალიფიკაციათა ჩარჩოს მიზნებია:

- პროფესიული განათლების სისტემის გამჭვირვალობისა და პროფესიული კვალიფიკაციების სიცხადის უზრუნველყოფა;
- ქვეყნის ეკონომიკის მოთხოვნების, შრომის ბაზრისა და განათლების სისტემის ურთიერთკავშირის ხელშეწყობა;
- განათლების ხარისხის უზრუნველყოფაზე ორიენტაცია;
- მთელი ცხოვრების განმავლობაში სწავლის ხელშეწყობა;
- სისტემის მოქნილობის უზრუნველყოფა, კვალიფიკაციების აღიარებისა და მობილობის ხელშეწყობა;
- საგანმანათლებლო დაწესებულებების ხელშეწყობა არსებული საგანმანათლებლო პროგრამების გაუმჯობესებისა და ახალი საგანმანათლებლო პროგრამების დაგეგმვის პროცესში.

პროფესიულ კვალიფიკაციათა ჩარჩო არის ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩოს შემადგენელი ნაწილი, რომელშიც სისტემატიზირებულია საქართველოში არსებული პროფესიული განათლების კვალიფიკაციები.

პროფესიული კვალიფიკაცია ასახავს პროფესიული ცოდნის, უნარებისა და ღირებულებების ფლობის დონეს, რომელიც დასტურდება პროფესიული

საგანმანათლებლო პროგრამის განმახორციელებელი დაწესებულების მიერ გაცემული პროფესიული დიპლომით.

პროფესიულ კვალიფიკაციათა ნუსხაზე მუშაობა განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ 2009 წელს დაიწყო. 2010 წელს აღნიშნული მიმართულებით მუშაობა გაგრძელდა სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნულ ცენტრში და ამ მიზნით ჩამოყალიბდა დარგობრივი საბჭოები. იმართებოდა სისტემატური შეხვედრები. დამტკიცდა 371 პროფესიული სპეციალიზაცია.

ასევე, განისაზღვრა 11 მიმართულება - აგრარული მეცნიერებანი; ბიზნესის ადმინისტრირება; განათლება; ინჟინერია; მეცნიერებანი/საბუნებისმეტყველო მეცნიერებანი; სამართალი; სოციალური მეცნიერებები; ხელოვნება; ჯანდაცვა; ჰუმანიტარული მეცნიერებანი; მიმართულებათაშორისი.

პროფესიულ კვალიფიკაციათა აღმწერით განისაზღვრა პროფესიული განათლების ცალკეული საფეხურის შესაბამისი სწავლის შედეგები ექვსი კრიტერიუმის მიხედვით: ა) ცოდნა და გაცნობიერება; ბ) ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი; გ) დასკვნის უნარი; დ) კომუნიკაციის უნარი; ე) სწავლის უნარი; ვ) ღირებულებები.

კვალიფიკაციის ყოველი შემდგომი საფეხური მოიცავს წინა საფეხურის სწავლის შედეგებს და გამოიხატება უფრო მაღალი პროფესიული ცოდნით, გაზრდილი უნარებითა და ღირებულებებით.

პროფესიულ კვალიფიკაციათა ჩარჩოზე დაყრდნობით იქმნება პროფესიული სტანდარტები. ეროვნულ საკვალიფიკაციო ჩარჩოსა და პროფესიულ სტანდარტებზე დაყრდნობით იქმნება პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამები.

პროფესიული სტანდარტების მონაცემთა ბაზა

პროფესიული სტანდარტი არის დოკუმენტი, რომლითაც განისაზღვრება პროფესიული განათლების საფეხურები, მათი მინიმალური მოცულობა კრედიტებში და თითოეული საფეხურისათვის სავალდებულო ცოდნა, უნარები და ღირებულებები, ასევე დგინდება პროფესიის სპეციფიკიდან გამომდინარე დამატებითი მოთხოვნები.

პროფესიული სტანდარტით განსაზღვრულია ის პროფესიული ცოდნა, უნარ-ჩვევები და კომპეტენციები, რომლებსაც უნდა ფლობდეს კონკრეტული პროფესიის წარმომადგენელი.

პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამის შექმნის საფუძველია პროფესიული სტანდარტი, რომელსაც პროფესიულ კვალიფიკაციათა ჩარჩოზე დაყრდნობით, პროფესიული ასოციაციებისა და სხვა დაინტერესებული ორგანიზაციების მონაწილეობით შეიმუშავენ და ამტკიცებს სსიპ – განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი.

პროფესიული სტანდარტების შეიმუშავებაში მონაწილეობენ პროფესიული ასოციაციები, დამსაქმებლები, პროფესიული და უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებები, დაინტერესებული პირები, სტანდარტების პროექტები განიხილება დარგობრივი კომიტეტებისა და თემატური ჯგუფების სხდომებზე. სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის კოორდინაციით ფუნქციონირებს 14 დარგობრივი კომიტეტი:

1. სამთო და გეოინჟინერია;
2. მექანიკის ინჟინერია და ტექნოლოგია, მეტალურგია და მასალათმცოდნეობა;
3. ხელოვნების მიმართულება;
4. ბიზნესის ადმინისტრირება;
5. ტურიზმი;
6. ჯანდაცვა;
7. საზღვაო, სარკინიგზო, საჰაერო, სახმელეთო ტრანსპორტი;
8. ენერგეტიკა და ელექტროინჟინერია;
9. აგრარული მეცნიერებები;
10. მასობრივი კომუნიკაცია / ჟურნალისტიკა;
11. მშენებლობა და გარემოს ინჟინერია;
12. კომპიუტინგი/ინფორმატიკა და ტელეკომუნიკაცია;
13. არქიტექტურა;
14. მეცნიერება/ზუსტი მეცნიერება.

პროფესიული სტანდარტების მონაცემთა ბაზა წარმოადგენს ელექტრონულ პროგრამას, რომელიც შედგენილია ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩოს 11 მიმართულების შესაბამისად: 1. აგრარული მეცნიერებანი; 2. ბიზნესის ადმინისტრირება; 3. განათლება; 4. ინჟინერია; 5. მეცნიერებანი/საბუნებისმეტყველო მეცნიერებანი; 6. სამართალი; 7. სოციალური მეცნიერებები; 8. ხელოვნება; 9. ჯანდაცვა; 10. ჰუმანიტარული მეცნიერებანი; 11. მიმართულებათაშორისი.

თითოეულ სტანდარტს, მისი სახელწოდების გარდა, მინიჭებული აქვს შესაბამისი კოდი, რომელიც იდენტურია ეროვნული საკვალიფიკაციო ჩარჩოს მეოთხე დანართში პროფესიული სპეციალიზაციების ჩამონათვალისათვის

მინიჭებული სპეციალური კოდებისა. მონაცემთა ბაზაში მოცემულია თითოეული პროფესიული საფეხურის მისანიჭებელი კვალიფიკაცია და შესაბამისი კრედიტები. ასევე პროფესიული სტანდარტების მონაცემთა ბაზაში ასახულია კონკრეტული პროფესიული სტანდარტის დამტკიცების თარიღი, ბრძანება და სტანდარტის წარმომდგენი პირი ან ორგანიზაცია.

პროფესიული სტანდარტების მონაცემთა ბაზაში ამჟამად დარეგისტრირებულია პროფესიული სტანდარტები შემდეგი მიმართულებით: აგრარული მეცნიერებანი - 27; ბიზნესის ადმინისტრირება - 15; ინჟინერია - 124; მეცნიერებანი/საბუნებისმეტყველო მეცნიერებანი - 3; სამართალი -1; სოციალური მეცნიერებები - 3; ხელოვნება - 42; ჯანდაცვა - 6; მიმართულებათაშორისი -5.

პროფესიული სტანდარტის პროექტის სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნულ ცენტრში წარმოდგენა შეუძლია ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს. პროექტი განიხილება დარგობრივი სამუშაო ჯგუფის მიერ და მისი დასკვნის შედეგად დარეგისტრირდება პროფესიული სტანდარტების მონაცემთა ბაზაში საჯარო განხილვისათვის.

პროფესიული სტანდარტების მონაცემთა ბაზის ელექტრონული ვერსია განთავსებულია სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის ვებგვერდზე (www.eqe.ge) და არის საჯარო.